

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ A2+ DİL DÜZEYİ İÇİN ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ OTANTİK METİN GELİŞTİRME MODELİ

Araştırma Makalesi

Oğuzhan UZUN*

Geliş Tarihi: 31.10.2025 | **Kabul Tarihi:** 13.12.2025 | **Yayın Tarihi:** 31.12.2025

Özet: Bu çalışmanın temel amacı, Millî Eğitim Bakanlığı 2025 Yabancılar Türkçe Öğretimi Programı'nın A2+ dil düzeyi hedeflerine uygun otantik benzeri metinler üretmek için sistematik bir üretken yapay zekâ istem (prompt) mühendisliği modeli geliştirmek ve bu modelin geçerliğini değerlendirmektir. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanındaki otantik materyal geliştirme zorluklarına teknoloji destekli bir çözüm sunmayı hedefleyen bu araştırma, Tasarım ve Geliştirme Araştırması (TGA) modelinde kurgulanmıştır. Yöntem olarak öncelikle YTÖP A2+ düzeyi gereksinimleri (temalar, metin türleri, dil yapıları) analiz edilmiştir. Bu analize dayanarak yapay zekâyâ verilecek komutları standartlaştıran altı bileşenli (Rol, Hedef Kitle, Tema/Bağlam, Metin Türü, Dil Yapısı Kısıtları, Üslup) bir istem mühendisliği modeli tasarlanmıştır. Geliştirilen bu model, ChatGPT-5 platformu kullanılarak A2+ ortaokul ve lise düzeylerinin ilk dört teması için temsili "blog gönderisi" metin türünde uygulanmıştır. Üretilen metinlerin programa uygunluğu, altı alan uzmanı tarafından beş temel ölçütü (tematik uygunluk, dilsel uygunluk, metin türü otantikliği, seviyeye uygunluk, tutarlılık) içeren bir kontrol listesi aracılığıyla nitel olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, geliştirilen istem mühendisliği modelinin hedeflenen A2+ düzeyine, temalara ve seçilen metin türünün otantik özelliklerine yüksek düzeyde uyumlu, anlamlı ve eğitsel olarak işlevsel metinler üretebildiğini göstermiştir. Uzman değerlendirmeleri, modelin A2+ dil yapılarının çoğunu metinlere doğal bir akış içinde başarıyla dâhil edebildiğini ancak bazı yapıların eksik kaldığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak önerilen modelin, YTÖP hedefleri ile ÜYZ'nin teknik kapasitesi arasında etkili bir işlevi üstlendiği; öğrencilere ve materyal geliştiricilere zaman kazandıran, programla uyumlu ve zengin içerik sunan geçerli ve pratik bir çerçeve sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma istem mühendisliğinin, yapay zekâyı eğitsel hedeflere hizmet eden bir araca dönüştürmedeki kritik rolünü ve öğretmenler için yapay zekâ okuryazarlığının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: A2+ dil düzeyi, istem mühendisliği, otantik metin geliştirme, üretken yapay zekâ, yabancılar Türkçe öğretimi.

A GENERATIVE AI-SUPPORTED AUTHENTIC TEXT DEVELOPMENT MODEL FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AT A2+ LEVEL

Research Article

Received: 31.10.2025 | **Accepted:** 13.12.2025 | **Published:** 31.12.2025

Abstract: The primary objective of this study is to develop and to validate a systematic generative artificial intelligence (GenAI) prompt engineering model for producing authentic-like texts that align with the A2+ language level objectives of the Ministry of National Education's 2025 Turkish as a Foreign Language Program (YTÖP). This research, structured as Design and Development Research (DDR), aims to provide a technology-supported solution to the challenges of authentic material development in the field of Teaching Turkish as a Foreign Language (TFL). Methodologically, the YTÖP A2+ level requirements (themes, text types, language structures) were first analyzed. Based on this analysis, a six-component prompt engineering model (Role, Target Audience, Theme/Context, Text Type, Language Constraints, Style) was designed to standardize commands given to the AI. This model was implemented using the ChatGPT-5 platform, applied to the representative "blog post" text type across the first four themes of the A2+ middle and high school levels. The suitability of the generated texts was qualitatively evaluated by six domain experts using a checklist based on five core criteria (thematic suitability, linguistic suitability, text-type authenticity, level suitability, and coherence). The findings indicate that the developed prompt engineering model can produce highly consistent, meaningful and pedagogically functional texts that were tailored to the targeted A2+ level, themes, and the authentic features of

* Dr.; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı; oguzhan.uzun@meb.gov.tr 0000-0003-4700-8360

the selected text type. Expert evaluations revealed that the model successfully integrated most of the A2+ language structures into the texts with a natural flow, although some structures were missing. In conclusion, it was found that the proposed model effectively bridges the gap between the objectives of the Educational Technology Program and the technical capabilities of AI; providing a valid and practical framework for educators and material developers, offering a time-saving solution that delivers rich, curriculum-compliant content. This study highlights the critical role of prompt engineering in transforming AI into a tool that serves pedagogical goals and the importance of AI literacy for teachers.

Keywords: Authentic text development, generative artificial intelligence, prompt engineering, teaching Turkish as a foreign language, upper A2 language proficiency level.

Giriş

Yabancılar Türkçe Öğretimi Programı (MEB, 2025a); program hedeflerine ulaşma zorunluluğunun yanında öğrenci merkezli ve bağlama duyarlı metin kullanımı ihtiyacını barındırmaktadır. Bu durum otantik metinleri ön plana çıkarmaktadır. Alan yazını (Fekete, 2023; Gilmore, 2007; Kramsch, 1998; Li, 2024); otantik metinlerin öğrencilerin hedef dili teorik bir yapı olarak değil, yaşayan bir sosyal ve kültürel olgu olarak deneyimlemesini sağlayarak güdülenmeyi ve dil edinim sürecini kökten desteklediğini ortaya koymaktadır. Otantik metinler, eğitimde gerçek yaşamda kullanılan dilin öğrenilmesini teşvik eder. Bu materyaller, öğrencilerin dil becerilerini günlük yaşamda nasıl kullanabileceklerini anlamalarına yardımcı olurken öğrenilen dilin kültürel yönlerini keşfetmelerine imkân tanır (Çakır ve İnal, 2024, s. 34). Ayrıca, otantik materyaller aracılığıyla öğrencilerin gerçek yaşam senaryolarında karşılaşılabilecekleri durumlarla etkileşimde bulunmaları güdülenmeyi artırmaktadır (Demirel ve Yalçın, 2021, s. 40). Ne var ki bu materyallerin ham hâllerıyla özellikle başlangıç ve orta seviyelerdeki öğrencilerin bilişsel ve dilsel kapasitelerine uyarlanması eğitsel anlamda sağlam bir alt yapı gerektirir.

Öğreticiler ders kazanımlarına ve hedef dil yapılarına birebir uyumlu, aynı zamanda kültürel alanda sıradan ifadelerden arındırılmış ve ilgi çekici metinleri bulmak veya sıfırdan üretmek gibi yoğun bir çabayla baş başadır. Yabancılar Türkçe Öğretimi Programı (YTÖP) gibi büyük ölçekte bir yapı sunan çerçeveler, bu küçük ölçekteki materyal boşluğunu daha da belirginleştirmekte ve teorik çerçeveyi pratik ders içeriğine dönüştürme görevini, uygulayıcılar için uğraş alanı hâline getirmektedir. Bu durum alan yazınında sıkça vurgulanmaktadır. Çer (2016), Türkben ve Temizyürek (2024) kültürel sıradanlıkları aşmak ve öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek adına sanatsal nitelikli ve çocuğa uygun metinlerin önemini vurgulamaktadır. Ungan ve Buçan (2022) ise kültürel açıdan zengin metinlerin eleştirel düşünmeye katkısını belirtirken, ders kitaplarındaki etkinliklerin üretkenliği desteklemesi gerektiğinin altını çizmektedir. Benzer şekilde Kocayanak (2023), yazma etkinliklerinin dil bilgisel yapılarla bütünleşik olarak sunulması gerektiğini savunmaktadır.

Günümüzde materyal geliştirme ve öğretim süreçleri, üretken yapay zekâ (ÜYZ) teknolojilerinin etkisiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Yıldırım ve Karagöl (2025), Türkçe öğretmeni adaylarının ÜYZ teknolojilerine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu ve bu araçların eğitim süreçlerini daha etkili kıldığını inandıklarını belirtmektedir. Eriçok ve diğerleri (2024), ÜYZ uygulamalarının öğrenme süreçlerini desteklediğini,

değerlendirmeyi kolaylaştırdığını ve özellikle metin analizi yoluyla yazma becerilerine katkı sağladığını ifade etmektedir.

Bu teknolojik dönüşüm, birtakım kaygıları da beraberinde getirmektedir. Banaz ve diğerleri (2023), öğretmenlerin ÜYZ'nin etik sorunları ve potansiyel riskleri konusunda endişe duyduklarını; Sönmez ve Ekmekçi (2025) ise bu kaygıların, uyum sürecini olumsuz etkileyebileceğini saptamıştır. Ayrıca Çetin ve Baklavacı (2024), teknolojinin öğretmenin yerini alabileceğine dair mesleki endişelere dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, öğretmenlerin hem geleneksel materyal tasarımı hem de ÜYZ konusundaki yetkinliklerinin artırılması için profesyonel gelişim programlarına duyulan ihtiyaç açıktır (Eriçok vd., 2024).

Son yıllarda üretken yapay zekâ modellerinde yaşanan gelişmeler, materyal geliştirme sorununa yönelik etkili bir müdahale potansiyeli sunmaktadır. Büyük dil modelleri; öğrencilerin komutlar aracılığıyla yazılı veya sesli sohbetler yürütebildiği ikinci dil pratiği imkânları sunma, anlık düzeltici geri bildirim sağlama ve eğitimcilerin çeşitli bağlamlar için öğrenme ve değerlendirme materyalleri oluşturabilmesi gibi dinamik bir kapasite sergilemektedir (Godwin-Jones, 2024). Bu bağlamda yapılan öncü çalışmalar (Agzamxanova & Golovko, 2025; Hwang vd., 2023) ÜYZ'nin dil öğretiminde özellikle yazma pratiği, anlık ve bireyselleştirilmiş geri bildirim döngüleri ve zengin metin havuzları oluşturma gibi alanlarda öğretmen ve öğrenci iş yükünü hafifletme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında konu ile ilgili olarak Can ve Katı (2024), ChatGPT-5'e göre daha eski bir model olan ChatGPT- 3.5'in dil düzeyi ölçütlerini karşılama konusunda %50 genel başarı oranına ulaştığını; B1 düzeyinde %100 doğruluk, A2 ve B2 düzeylerinde %50 genel başarı oranına ulaştığını, A1 düzeyinde düşük bir performans sergilediğini dile getirmektedir. Sonuç olarak yapay zekâ destekli yaklaşımlar, otantik metinlerin kullanımıyla daha kapsayıcı ve etkili bir yabancı dil öğretim modeli sunmaktadır.

ÜYZ; eğitim alanında getirdiği kolaylıkların yanında dikkatle yönetilmesi gereken bilgi temelli tuzaklar, sosyokültürel yanlışlıklar ve yapısal tutarsızlıklar gibi ciddi riskleri de beraberinde getirmektedir (Thorne, 2024, s. 570). Bunun yanında taklit, eğitim eşitsizliği ve karmaşıklık gibi durumlar da ön plana çıkmaktadır (Su vd., 2023, s. 10). Risklerin temelinde, ÜYZ sistemlerinin insan dilinin yalnızca istatistiksel bir modellemesini yapması ve dil kullanımının derin sosyokültürel yönlerini kavramadaki yapısal sınırlılıkları yatmaktadır (Godwin-Jones, 2024, s. 11). Modellerin yanlış bilgi üretme riski, eğitildikleri verilerdeki örtük kültürel önyargıları farkında olmadan yeniden üretme ihtimali ve karmaşık dilsel yapılarda hata yapma olasılığı, üretilen her içeriğin eleştirel bir uzman denetiminden geçmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Ayrıca, bu sistemlerin nasıl geliştirildiği, hangi verilerle eğitildiği ve özellikle daha az ayrıcalıklı grupların erişimlerinde ortaya çıkan uygulamadaki kısıtlamalar gibi etik endişeler de bu sürece dâhil edilmelidir (Godwin-Jones, 2024, s. 11). ÜYZ tarafından elde edilen çıktıların niteliği de önemli bir husus olarak ifade edilmektedir (Zileli, 2023, s. 50). Metinlerin öğretmen rehberliğinde kullanılması, istem (prompt) mühendisliği yoluyla üretilen metinlerin aynı komutlar kullanılarak tekrar üretilmesi ve metinler arasındaki tutarlığın sağlanıp sağlanmadığına mutlaka dikkat edilmesi gerektiği dile getirilmektedir. Yapay zekânın sunduğu baş döndürücü hız ve çeşitlilik avantajı, kontrol mekanizmalarıyla birleştirilmediğinde eğitim açısından bir faydadan çok teknolojik

yönlendirmeye dönüşme riski taşır. Dolayısıyla ÜYZ'nin bir "kara kutu" olarak değil şeffaf, bilinçli olarak eğitim alanında yönlendirilen bir araç sıfatıyla kullanılmasını sağlayacak arayüzlere ve yöntemlere acil ihtiyaç duyulmaktadır.

Yapay zekânın eğitim ekosistemine dâhil olmasıyla birlikte, 21. yüzyıl öğretmen yeterlikleri önemli bir değişim yaşamaktadır. Walter (2024), öğretmenlerin artık teknolojiyi kullanan kişiler olmanın ötesine geçerek algoritmik süreçleri ve etik değerleri sorgulayan uzmanlara dönüşmeleri gerektiğini ifade etmektedir. Tondeur ve arkadaşları (2023) ile Castro ve arkadaşları (2024), bu dönüşümün merkezine dijital okuryazarlığı ve eğitsel yetkinliği koymaktadır. Ancak Pratiwi ve diğerleri (2025) ve Azahar (2025), öğretmenlerin bilgi eksikliği ve yapısal engeller nedeniyle zorluklar yaşadığını belirtmektedir. Bu bağlamda Ng ve arkadaşları (2023), ÜYZ okuryazarlığını temel bir beceri olarak sunarken; Marcos (2025) ve Pujeda (2023), öğretmenlerin bu yeni döneme hazırlanması için sürekli mesleki gelişimin şart olduğunu vurgulamaktadır.

ÜYZ araçlarının gücü ve çok yönlülüğü, onları birçok insanın hayatında basit bir araç kullanımının ötesinde, yakın bir bağ kurma potansiyeli taşıyan sürekli birer yoldaş hâline getirmektedir (Godwin-Jones, 2024). Ulusal ve uluslararası güncel eğitim raporlarında da vurgulandığı üzere (AEPD-EDPS, 2022; MEB, 2025b; UNESCO, 2023) dijital çağın eğitimcisi için “yapay zekâ okuryazarlığı”, temel bir mesleki beceri hâline gelmiştir. Bu dönüşüm, öğretim programlarının güncellenmesi ve ÜYZ'nin etik kullanımı, yanlılık ve doğruluk sorunları konularında bilgi sahibi olma gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir (Meskó, 2023, s. 5; Rasul vd., 2023, s. 7).

ÜYZ'nin potansiyeli ile riskleri arasında bir köprü kuran ve ona eğitsel bir görev yükleyen arayüz olarak istem mühendisliği öne çıkmaktadır. İstem, yabancı alan yazınındaki karşılığıyla prompt, yapay zekâ modellerine belirli bir yanıt veya çıktı üretmek amacıyla verilen komut veya yönergeyi ifade etmektedir (MEB, 2025b, s. 21). Bu yöntem, komutların; rol, hedef, bağlam, dil düzeyi ve biçim kısıtları gibi değişkenler esas alınarak sistematik bir şekilde tasarlanmasını sağlamaktadır (Zhang & Tur, 2024, s. 14). Etkili bir istem tasarımı, eğitimde ÜYZ'nin olumlu potansiyelini en üst düzeye çıkarırken aynı zamanda riskleri azaltma fırsatını da sunar. İyi yapılandırılmış komutlar ÜYZ'nin doğru ve kullanıcıya özgü yanıtlar vermesini sağlamakta, bu da eğitim ortamlarında öğrenim sürekliliğini artırmaktadır. İstem mühendisliği, öğretmenin rolünü pasif bir kullanıcı olmaktan çıkarıp öğrenme için dijital iskeleler kuran bir "eğitim mimarı" konumuna yükseltmektedir (Heston & Khun, 2023, s. 200). Bu yeni yaklaşım, öğretmenlere içerik üretme, kişiselleştirme ve bireyselleştirilmiş öğrenim deneyimleri sağlama yeteneği kazandırarak öğrenci katılımı ve motivasyonunu artırma fırsatını yakalamaktadır (Rasul vd., 2023, s. 10). Bu fırsatlar öğretici ve öğrenci açısından dil öğretim sürecini kolaylaştırmaktadır.

İstem mühendisliği ve yapay zekâ uygulamaları, Türkçe olarak yabancı dil öğretiminde önemli bir gelişim alanıdır. Hem teorik çerçeveler hem de pratik sınıf uygulamaları, öğrencilerin dört temel dil becerisinde gelişimlerini desteklemek amacıyla tasarlanmış stratejilerle birleştiğinde etkili bir öğrenme ortamı yaratma potansiyeline sahiptir.

1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, YTÖP(MEB, 2025a)'ün A2+ düzeyinde öngördüğü dil hedeflerini, temaları ve metin türlerini doğrudan dikkate alan; eğitim hedeflerini, makine tarafından işlenebilir komutlara dönüştüren, tekrarlanabilir ve doğrulanabilir uygulamalı bir çerçeve olarak bir istem mühendisliği modeli geliştirmektir. Önerilen model, YTÖP'ün soyut hedefleri ile ÜYZ'nin teknik kapasitesi arasında işlevini yerine getirerek öğrencilerin program hedeflerine uygun, çeşitlendirilmiş ve öğrenci seviyesine göre hassasiyetle ayarlanmış otantik metinler elde etmesini hedeflemektedir.

Bu genel amaç doğrultusunda araştırma aşağıdaki temel sorulara yanıt aramaktadır:

1. YTÖP A2+ dil düzeyinin gerektirdiği dil yapısı hedeflerinin yanında tematik ve işlevsel hedeflere uygun metinler üretmek için geliştirilecek bir istem mühendisliği modelinin temel bileşenleri (rol, bağlam, kısıtlar, format vb.) nelerdir?
2. Geliştirilen model kullanılarak üretilen metinlerin içeriği nasıldır?
3. Geliştirilen model kullanılarak üretilen metinlerin programda belirtilen dil seviyesine uygunluğu ne düzeydedir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma, belirli bir probleme yönelik yenilikçi bir çözüm (ürün) geliştirmeyi, uygulamayı ve değerlendirmeyi amaçlayan Tasarım ve Geliştirme Araştırması (TGA) modelinde kurgulanmıştır. Bu model, eğitimsel yeniliklerin geliştirilmesini, araştırmacılar ve uygulayıcılar arasında iş birliği kurarak eğitimdeki pratik sorunlara teorik ve pratik çözümler üretmeyi hedefler (McKenney & Reeves, 2013, s. 4). Tasarım, uygulama, analiz ve yeniden tasarım gibi yinelemeli döngülerle eğitimsel müdahaleleri sürekli iyileştirir (Leeman & Wardekker, 2011, s. 316). Yapılandırılmış ve iş birlikçi süreç, teori ve pratiği bütünleştirerek eğitimsel etkinliği ve yenilenmeyi ilerletmek için sağlam bir zemin sunar. Bu araştırma özelinde, Yabancılarla Türkçe Öğretimi alanındaki materyal geliştirme sorununa çözüm olarak YTÖP (MEB, 2025a) A2+ hedeflerine uygun metin üreten bir istem mühendisliği modelinin tasarlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi süreci takip edilmiştir.

2.2. Çalışma Materyalleri

Modelin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi sürecinde iki temel materyalden yararlanılmıştır:

- **Program Dokümanı:** Yabancılarla Türkçe Öğretimi Programı (MEB, 2025a) dokümanı, araştırmanın eğitsel çerçevesini oluşturmuştur. Modelin girdilerini belirlemek amacıyla dokümanın özellikle A2+ düzeyine ilişkin temaları, öğrenme kazanımları, hedeflenen metin türleri ve dil yapıları listeleri ayrıntılı olarak incelenmiştir.
- **Üretken Yapay Zekâ Modeli:** Metin üretim sürecinde, güncel ve gelişmiş dil işleme kapasitesi nedeniyle OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT-5 modeli kullanılmıştır.

2.3. Modelin Geliştirilme Süreci

İstem mühendisliği modelinin geliştirilmesi, sistematik ve aşamalı bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir:

2.3.1. Aşama (Analiz) Bu aşamada, YTÖP program dokümanı temel alınarak A2+ düzeyi için bir gereksinim analizi yapılmıştır. Programda A2+ düzeyine ilkökul kademesi dışında ortaokul ve lise kademesinde yer verilmiştir. Bu bağlamda dokümandan elde edilen veriler; üç ana kategoride sistematik olarak listelenmiştir. Bu listeler, modelin tasarım aşaması için temel girdileri oluşturmuştur.

Tablo 1

Ortaokul ve Lise Kademesinde A2+ Seviyesinde Yer Alan Tema/Alt Temalar

Kademe	Temalar	Alt Temalar
Ortaokul	Duyular/Duygular	Duyular ve Algılar Duygular
	Doğayı Keşfet	Çevreyi Tanı, Doğayı Korumak Doğadaki Dostlarımız
	Mucit Çocuk	Ben Bir Mucidim Çevre Dostu İcatlar
	Kendimizi Geliştiriyoruz	Yeni Hobilerim Gelecek Planlarım
	Çevremizde Yaşam	Adres Tarifi Çevremizde Yaşam
	Mutfakta Kim Var?	Yemek Tarifi Farklı Kültürlerde Yemekler
	Gösteri Zamanı	Yıl Sonu Etkinlikleri Farklı Kültürlerde Yemekler
	Hayat Birlikte Güzel	Ülke, Milliyet, Dil Kültür Şöleni
	Duyular/ Duygular	Duyular ve Algılar Duygular
	Doğayı Koruyalım	Doğada Ne Var? Hayvanlar Alemi
Lise	Zaman Makinesi	Buluşlar ve Mucitler Zamanda Yolculuk
	Kendini Keşfet	Yeni Hobilerim Gelecek Planlarım
	Çevremizde Yaşam	Adres Tarifi Çevremiz
	Yeni Bir Tarif	Yemek Tarifi Farklı Kültürlerde Yemekler
	Dünya Bir Sahne	Yıl Sonu Etkinlikleri Mezuniyet Töreni
	Dünyanın Renkleri	Ülke, Milliyet, Dil Kültür Şöleni

Tablo 1’de YTÖP’te A2+ dil seviyesi için temalar ortaokul ve lise düzeyinde yer almaktadır. Mevcut dil seviyesi için ilkökul kademesinde tema önerisi bulunmamaktadır. Her ne kadar ortaokul ve lise kategorisindeki temalarda isim farklılıkları olsa da içerik olarak aynı konu alanını yansıttığı için istem temelli metin yazımında her iki kademededen de ilk dört tema ortak olarak seçilmiştir.

Tablo 2
A2+ Seviyesinde Yer Verilen Metin Türleri

Bilgilendirici Metinler	Anı
	Duyuru (anons, ilan)
	Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş gibi karma içerikli metinler)
	E-posta
	Haber metni, reklam
	Kılavuzlar (yönerge, talimatname)
	Mektup
	Sosyal medya mesajları, blog/ vlog
	Medya metni
	Günlük metinler (bilet, fatura davetiye vb.)
	Röportaj, mülakat
	Tartışma, münazara
	Portre/ öz geçmiş/ biyografi/ otobiyografi
	İlk gösterim filmi (fragman)
	Makale/ deneme
	Rapor- tutanak, dilekçe
	Form
Öyküleyici Metinler	Öykü
	Çizgi Roman
	Roman
	Masal/efsane/destan
	Fabl
	Karikatür
	Mizahi fıkra
Şiir	Tiyatro
	Mâni/ninni
	Türkü/şarkı
	Şiir
	Tekerleme/ sayısmaca/ bilmece

Tablo 2’de YTÖP’te A2+ dil seviyesinde bilgilendirici metinler, öyküleyici metinler ve şiir ana başlıkları olmak üzere toplam 29 (yirmi dokuz) metin türüne yer verilmiştir. Ancak bu araştırma yöntemsel uygunluk açısından 1 (bir) metin türüne odaklanmıştır. Bu seçim bir sınırlılıktan ziyade, Tasarım ve Geliştirme Araştırması (TGA) modelinin doğasından kaynaklanan bilinçli bir tercihtir. Araştırmanın amacı kapsamlı bir metin kütüphanesi oluşturmak değil, bu metinleri üretebilecek sistematik “istem mühendisliği modelinin” kendisini geliştirmek ve ilk geçerliğini sağlamaktır. TGA’nın yinelemeli doğası gereği, modelin performansını (örn. tematik ve dilsel kısıtlara uyumunu) net bir şekilde analiz edebilmek için "metin türü" değişkeni sabit tutulmuştur. Bu doğrultuda uzman görüşlerine başvurularak A2+ düzeyi hedeflerini yansıtmaya, otantikliğe yakınlık ve dilsel esneklik açısından yüksek temsiliyet gücüne sahip olan "blog gönderisi" metin türü seçilmiştir.

Tablo3

A2+ Seviyesinde Yer Verilen Dil Yapıları

YTÖP Dil Seviyesi	Dil Yapıları
A2+	Geniş zaman
	+ sıklık zarfları,
	Zarf fiiller (-Ip, -ArAk, -mAdAn, -A ... -A),
	DAki,
	İkilemeler,
	Zarf fiiller (-IncA, -DIğı için, bu sebeple/ bu yüzden/ DAn dolayı),
	Bence/Bana göre...
	Ünlemler (Yaa!, Aa!),
	Soru ifadeleri (5N1K) (Kim? Kiminle? Ne? Ne zaman? Nerede? Neden? Nasıl?),
	-lı, -li, -ca, -ce, -ça, -çe,
	Bağlama uygun bağlaçlar,
	Sıfat fiil (-An, -Dlk),
	Temel niteleyiciler/zıt anlam,
	Soru ifadeleri (Nerede? Ne zaman? Niçin? Nere-ye? Nasıl? ...),
	Fiillerde etkenlik/ edilgenlik,
	Bağlaçlar (ama/ fakat, çünkü),
	-mAyI seviyor

Tablo 3'te YTÖP'te A2+ dil seviyesinde B1 seviyesine göre daha sınırlı bir dil yapısı içeriği yer almaktadır.

2.3.2. Aşama (Tasarım) Analiz aşamasında elde edilen veriler ışığında, yapay zekâya verilecek komutları standartlaştıran çok bileşenli bir istem modeli tasarlanmıştır. Tasarlama sürecinde hâlihazırda var olan modeller incelenmiş ve elde edilen başlıklara uzman görüşü alınarak son hâli verilmiştir. Bu model, aşağıdaki temel bileşenleri içerecek şekilde yapılandırılmıştır:

- **Rol:** Yapay zekânın hangi kimliğe bürüneceğini tanımlar (örn: "Sen, yabancılara Türkçe öğretimi için materyal hazırlayan bir uzmansın.").
- **Hedef Kitle:** Üretilcek içeriğin kime hitap edeceğini tanımlar (örn: "Ortaokul seviyesinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için bir blog gönderisi metni hazırla.").
- **Tema/Bağlam:** YTÖP programından A2+ düzeyinde alınan temayı içerir. Aynı zamanda tema ve konu uyumunu sağlayarak üretilcek metnin kelime hazinesinin sınırlarını çizer (örn: "Tema: Sosyal Hayat ve Boş Zaman Aktiviteleri").
- **Metin Türü:** Üretilcek metnin türünü net bir şekilde belirler (örn: "200 kelimelik bir blog gönderisi metni hazırla.").
- **Dil Yapısı Kısıtları:** Metinde kullanılması zorunlu olan dil yapılarını ve kelime sayısını sınırlar (örn: "Metin içinde mutlaka "gerekliklik kipi" ve en az bir tane "-iken zarf-fiili" kullan. Metin yaklaşık 80-100 kelime uzunluğunda olsun.").
- **Üslup:** Metnin dilinin nasıl olması gerektiğini (samimi, resmi, nesnel vb.) belirleyerek metnin iletişimsel amacını güçlendirir (örn: "Samimi bir dil ile etkinlik davetiyesi hazırla.").

2.3.3. Aşama (Geliştirme ve Uygulama): Tasarlanan istem modeli kullanılarak, farklı temalarda ve blog gönderisi metin türünde çeşitli örnek metinler tekrarlanacak şekilde ChatGPT-5 modeline ürettirilmiştir. Bu süreçte, modelin farklı kısıtlamalara ne kadar başarılı yanıt verdiği ve esnekliği test edilmiştir.

2.4. Üretilen Metinlerin Değerlendirilmesi

Modelin etkinliğini ve üçüncü araştırma sorusuna ne ölçüde yanıt verdiğini belirlemek amacıyla üretilen metinler nicel bir değerlendirme sürecinden geçirilmiştir. Bu süreç için, YTÖP A2+ kazanımları ve alan yazını temel alınarak bir "Metin Değerlendirme Formu" (Değerlendirme Kontrol Listesi) geliştirilmiştir. Geliştirilen bu form kullanılarak, 6 (altı) alan uzmanından üretilen örnek metinleri (Tablo 5 ve Tablo 6) puanlamaları istenmiştir.

Değerlendirmede, her bir ölçüt için 5'li Likert tipi bir ölçek (1 = Hiç Uygun Değil, 2 = Kısmen Uygun Değil, 3 = Orta Düzeyde Uygun, 4 = Uygun, 5 = Tamamen Uygun) kullanılmıştır. Uzmanların 5 temel ölçüte verdikleri puanların ortalama değerleri "Bulgular" bölümünde (Tablo 7 ve Tablo 8) raporlanmıştır. Ayrıca, 6 uzmanın değerlendirmeleri arasındaki tutarlılığı ve güvenilirliği belirlemek amacıyla Krippendorff'un Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Krippendorff Alfa (α) katsayısı, değerlendiriciler arası uyumu rastlantısal anlaşma olasılığını düzelterek hesaplamaktadır. Krippendorff (α) katsayısının yorumlanmasında $\alpha=1$ olması puanlayıcılar arasındaki uyumun mükemmel olduğunu, $\alpha=0$ ise tam uyumsuzluğu belirler (Krippendorff, 1995)

Uzmanların metinleri değerlendirdiği 5 temel ölçüt şunlardır:

- **Tematik Uygunluk:** Metnin, istem içeriğinde belirtilen YTÖP temasıyla ne kadar uyumlu olduğunu ifade eder.
- **Dilsel Hedeflerin Karşılanması:** İstenen zorunlu dil yapılarının metinde doğru ve anlamlı bir şekilde kullanılıp kullanılmadığını ifade eder.
- **Metin Türüne Uygunluk:** Üretilen metnin, hedeflenen türün biçimsel ve üslup özelliklerini taşıyıp taşımadığını ifade eder.
- **Seviyeye Uygunluk:** Kullanılan kelime dağarcığı ve cümle yapılarının A2+ dil düzeyi için uygun olup olmadığını ifade eder.
- **Anlamsal Tutarlılık ve Doğallık:** Metnin kendi içinde anlam bütünlüğüne sahip olup olmadığı ve yapay bir dilden ziyade doğal bir akışa sahip olup olmadığını ifade eder.

3. Bulgular

3.1. Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın analiz ve tasarım aşamaları sonucunda YTÖP A2+ düzeyine uygun metinler üretmek amacıyla Tablo 4'te sunulan çok bileşenli istem mühendisliği modeli geliştirilmiştir. Model, yapay zekâyâ verilecek komutların eğitim hedeflerine uygun, standart ve tekrarlanabilir bir yapıda olmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Tablo 4*Geliştirilen İstem (Prompt) Mühendisliği Modelinin Bileşenleri*

Bileşen Adı	Açıklaması ve İşlevi
Rol	Yapay zekânın bürüneceği uzman kimliğini tanımlayarak çıktının üslubunu ve profesyonel çerçevesini belirler.
Hedef Kitle	Metnin kimin için üretileceğini açıklayarak içeriğin eğitsel uygunluğunu yönlendirir.
Tema/Bağlam	Metnin YTÖP programındaki hangi özel temaya ait olduğunu ve konusunu belirterek içerik ve kelime dağarcığının programla uyumunu sağlar.
Metnin Türü	Üretilecek metnin türünü ve biçimsel özelliklerini net bir şekilde ifade eder.
Dil Yapısı Kısıtları	Metinde bulunması zorunlu olan dil yapısı yapılarını, bağlaçları ve kipleri tanımlar. Bu, metnin doğrudan öğretim hedeflerine hizmet etmesini sağlar.
Üslup	Metnin dilinin nasıl olması gerektiğini (samimi, resmi, nesnel vb.) belirleyerek metnin iletişimsel amacını güçlendirir.

Tablo 4'te istem mühendisliği modeli için elde edilen temel bileşenlere yer verilmiştir. Bunlar: “rol, hedef kitle, tema/bağlam, metnin türü, dil yapısı kısıtları, üslup” olmak üzere altı başlıktır.

3.2. İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Geliştirilen modelin işlevselliği, sunulan YTÖP A2+ ortaokul ve lise temalarına dayalı olarak test edilmiştir. Modelin farklı metin türleri ve dil yapısı kısıtları altında ne kadar başarılı çıktılar ürettiğini göstermek amacıyla sağlanan verilerden örnekler aşağıda sunulmuştur. Örnekler için programda ortaokul ve lise seviyesinde yer alan ilk dört tema seçilmiştir. Metin türü seçiminde günlük yaşamda sıklıkla karşılaşılabilecek metin türü olan blog gönderisi seçilmiştir.

Örnek Uygulama: Blog Gönderisi

Uygulanan İstem:

- **Rol:** Sen, gençlere yönelik kişisel gelişim üzerine yazan bir blog yazarı rolündesin.
- **Hedef Kitle:** Yabancılar Türkçe Öğrenen A2+ seviyesindeki ortaokul öğrencileri.
- **Tema/Bağlam:** A2+ ortaokul seviyesinde ilk dört tema için ayrı bir metin hazırla. Aynı işlemi lise seviyesi için de gerçekleştir.
- **Metin Türü:** Yaklaşık 100-120 kelimelik, giriş, gelişme ve sonuç paragraflarından oluşan bir blog gönderisi.
- **Dil Yapısı Kısıtları:** A2+ için önerilen dil yapılarından metin türü için uygun olanları kullan.
- **Üslup:** Samimi, anlaşılır ve yol gösterici bir dil kullan.

Tablo 5
Model Tarafından Ortaokul Seviyesine Yönelik Üretilen Metinler

Tema	Metin
1. Tema: Duyular/ Duyular	Duygularımızı Anlamak: İyi Hissetmenin Yolları! Merhaba arkadaşlar! Bazen kendinizi neden üzgün ya da mutlu hissettiğinizi anlamakta zorlanır mısınız? Aa, bu çok normal! Duygular karmaşık olabilir ama onları anlamak, kendimizi daha iyi hissetmemize yardımcı olur. Bana göre, içimizdeki sesi dinlemek çok önemli. Mutlu olduğumuz için genellikle enerjik hissederiz. Bu yüzden sevdiğimiz şeyleri yaparız. Üzgün olunca yavaş yavaş kendimize zaman tanımıyoruz. Sizi anlayan bir arkadaşınızla konuşarak rahatlayabilirsiniz ya da en sevdiğiniz müzikleri dinleyip enerjinizi yükseltebilirsiniz. Unutmayın, her duygu misafirdir; gelir ve gider. Peki, siz kötü hissettiğinizde kendinizi neşelendirmek için neler yapmayı seviyorsunuz? Yorumlarda buluşalım!
2. Tema: Doğayı Keşfet	Doğadaki Dostlarımız İçin Neler Yapabiliriz? Selam doğaseverler! Pencereden dışarı bakınca ne görüyorsunuz? Ağaçlar, çiçekler, kuşlar... Doğa, bizim en büyük evimiz ve içinde pek çok sevimli dostumuz yaşıyor. Bence onlara iyi bakmak, bizim en önemli görevimiz. Sokaktaki kediler veya parktaki kuşlar için kapınızın önüne bir kap su koyarak işe başlayabilirsiniz. Onlar bu küçük yardımı görünce kim bilir ne kadar mutlu olurlar! Unutmayın, çöplerimizi asla yerlere atmamalıyız, çünkü doğadaki canlılar bu yüzden zarar görebilir. Çevreyi temiz tutan insanlar, bence en düşünceli insanlardır. Etrafı kirletmeden yaşamak hepimizin sorumluluğu. Siz yaşadığınız yerdeki hayvanlar için neler yapıyorsunuz?
3. Tema: Mucit Çocuk	Haydi, İcat Çıkaralım: Sen de Bir Mucit Olabilirsin! Merhaba geleceğin mucitleri! Hiç "Aa, keşke şöyle bir alet olsa!" dediğiniz oldu mu? İşte o an, içindeki mucit konuşuyor demektir! Eskiden insanlar, hayatı kolaylaştıran icatlar yapmak için uzun uzun düşündüler. Şimdi sıra bizde! Bence, icat yapmak için süper zeki olmak gerekmiyor. Sadece meraklı ve yaratıcı olmak yeterli. Mesela, odanızdaki dağınıklığı toplayan bir robot ya da sabahları sizi tatlı tatlı uyandıran bir makine... Ne kadar eğlenceli olurdu, değil mi? Önemli olan, bir problemi görüp ona çözüm aramaktır. Araştırarak ve deneyerek harika şeyler başarabilirsiniz. Sizin aklınızdaki en çılgın icat ne? Neden böyle bir icat yapmak istiyorsunuz?
4. Tema: Kendimizi Geliştiriyoruz	Yeni Bir Hobi Edin, Hayatına Renk Kat! Selam arkadaşlar! Okuldan veya derslerden sonra genellikle ne yaparsınız? Hep aynı şeyleri yapmaktan sıkılmadınız mı? Bence yeni bir hobi edinmenin tam zamanı! Yeni bir şeyler denemek, bilmediğimiz yeteneklerimizi keşfetmemizi sağlar. Belki resim yapmayı seviyorsunuz ama hiç denemediniz. Ya da bir müzik aleti çalmak... Bu sebeple hemen bir başlangıç yapabilirsiniz. İnternette videolar izleyerek ya da bir kursa yazılarak ilk adımı atabilirsiniz. Yeni bir hobiye başlayınca insan kendini daha mutlu ve enerjik hissediyor. Üstelik hobiler sayesinde yeni arkadaşlar da edinebilirsiniz. Unutmayın, denemekten korkmayın! Sizin denemek istediğiniz yeni bir hobi var mı?

Ortaokul kademesinde ilk dört temaya ait blog gönderisi türünde yazılan metin örnekleri Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 6
Model Tarafından Lise Seviyesine Yönelik Üretilen Metinler

Tema	Metin
1. Tema: Duyular/ Duygular	Sınav Stresi mi Dedin? Duygularını Yönetmek Elinde! Merhaba arkadaşlar! Sınav haftası yaklaşınca bazen kalbiniz hızlı hızlı çarpar mı? Veya gelecek hakkında endişelenip uykunuz kaçır mı? Aa, yalnız değilsiniz! Lise dönemi, duyguların en yoğun yaşandığı zamanlardan biridir. Bu yüzden duygularımızı tanımak çok önemli. Bana göre, stresli hissettiğimiz için hemen panik yapmamalıyız. Önce durup derin derin nefes alarak sakinleşebiliriz. Vücudumuzdaki bu hissi tanımaya çalışmalıyız. Sizi anlayan bir dostunuzla konuşmak ya da sevdiğiniz bir sporu yapıp enerjinizi atmak genellikle işe yarar. Unutmayın, bu duygular geçici ve onlarla başa çıkmayı öğrenebiliriz. Peki, siz stresli olduğunuzda neler yapmayı seviyorsunuz?
2. Tema: Doğayı Koruyalım	Küçük Adımlar, Büyük Değişim: Geleceğimiz İçin Doğayı Korum! Selam gençler! Hepimiz daha temiz bir dünyada yaşamak istiyoruz, değil mi? Bence bu sadece bir hayal değil. Günlük hayatımızdaki alışkanlıkları değiştirerek doğayı korumak ve geleceğimize sahip çıkmak mümkün. Mesela, okula giderken sürekli plastik şişede su almak yerine, yeniden kullanılabilen bir matara kullanarak başlayabiliriz. Okul kantinindeki atıkları doğru kutulara atmak da çok önemli. Çünkü geri dönüşüm sayesinde pek çok ağaç kesilmekten kurtuluyor. Unutmayın, parktaki tek bir çöpü bile yerden alıp çöpe atmak, kocaman bir fark yaratır. Doğayı seven insan, geleceğini de sever. Senin doğayı korumak için bulduğun en yaratıcı yöntem ne?
3. Tema: Zaman Makinesi	Zaman Makineni Olsa: Geçmiş mi, Gelecek mi? Merhaba zaman yolcuları! Elinizde bir zaman makinesi olsa, hangi yöne gitmeyi tercih ederdiniz? Geçmişe gidip tarihi olayları canlı canlı izlemek mi, yoksa geleceğe ışınlanıp teknolojinin geldiği son noktayı görmek mi? Yaa, ne kadar zor bir karar! Bana göre geçmişe ziyaret etmek harika olurdu. Geçmişte yaşayan bilim insanlarıyla tanışıp onlara icatları hakkında sorular sormak isterdim. Ama geleceğe gitmek de çok heyecan verici. Kim bilir, 200 yıl sonra uçan arabalar ve ışınlanma teknolojisi nasıl olacak? Belki de bambaşka gezegenlerde yaşayan insanlar olacak! Bu sebeple seçim yapmak gerçekten zor. Peki, siz zaman makinesiyle nereye gitmek isterdiniz ve neden?
4. Tema: Kendini Keşfet	Lise Yılları: Kendini Keşfetme Rehberin! Selam arkadaşlar! Lise, sadece derslerden ve sınavlardan ibaret değil. Bence bu yıllar, kim olduğumuzu ve nelerden hoşlandığımızı keşfetmek için en değerli zamanlar. Belki de içinde saklı olan harika bir yetenek keşfedilmeyi bekliyor! Daha önce hiç denemediğiniz bir spor takımına katılarak ya da okulun tiyatro kulübüne girip sahneye çıkarak yeni bir yönünüzü tanıyabilirsiniz. Ufak ufak yeni şeyler denemek, bize cesaret verir. "Ben hangi mesleği seçmeliyim?" diye düşünüyorsanız, hobileriniz size yol gösterebilir. Örneğin, bilgisayar oyunları oynamayı seviyorsanız, belki de geleceğin başarılı bir oyun tasarımcısı olabilirsiniz. Bu yüzden kendinize yatırım yapmaktan çekinmeyin. Gelecek için kurduğunuz en büyük hayal ne?

Lise kademesinde ilk dört temaya ait blog gönderisi türünde yazılan metin örnekleri Tablo 6'da yer almaktadır.

3.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Geliştirilen model kullanılarak üretilen temsili örnek metinler, "Yöntem" bölümünde detaylandırılan ve 5 temel ölçütten oluşan Değerlendirme Kontrol Listesi'ne göre 6 (altı) alan uzmanı tarafından 5'li Likert ölçeği (1=Hiç Uygun Değil, 5=Tamamen Uygun) üzerinden puanlanmıştır. Değerlendirme sürecinin istatistiksel güvenilirliğini tespit etmek amacıyla, 6 uzmanın verdiği puanlar için Krippendorff'un Alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayı, çoklu değerlendirici bulunması ve verinin ordinal (sıralı) ölçekte olması nedeniyle tercih edilmiştir. Analiz, iki kademe için ayrı ayrı yapılmıştır:

- **Ortaokul Metinleri:** Ortaokul seviyesindeki 4 metne verilen toplam 120 puan (6 uzman x 5 ölçüt x 4 metin) için hesaplanan Krippendorff'un Alfa katsayısı $\alpha = .87$ olarak bulunmuştur.
- **Lise Metinleri:** Lise seviyesindeki 4 metne verilen toplam 120 puan (6 uzman x 5 ölçüt x 4 metin) için hesaplanan Krippendorff'un Alfa katsayısı $\alpha = .90$ olarak bulunmuştur.

Her iki katsayı da alan yazınında "yüksek" veya "güçlü" düzeyde bir değerlendiriciler arası uyuma işaret etmektedir. Bu yüksek güvenilirlik bulgusu, 6 uzmanın bu araştırma için geliştirilen 5'li Likert ölçeğini her iki kademe için de tutarlı bir şekilde kullandığını ve metinlerin programa uygunluğuna dair vardıkları yargıların güvenilir bir temele dayandığını göstermektedir.

Tablo 7

Ortaokul Seviyesi için Üretilen Blog Gönderisi Metinlerinin Değerlendirme Sonuçları

Kriter	Tema 1: DUYULAR/ DUYGULAR (M $\pm$ SD)	Tema 2: DOĞAYI KEŞFET (M $\pm$ SD)	Tema 3: MUCİT ÇOCUK (M $\pm$ SD)	Tema 4: KENDİMİZİ GELİŞTİRİYORU Z (M $\pm$ SD)
Hedef Kitle Uygunluğu	4.33 $\pm$ 0.52	4.50 $\pm$ 0.45	4.67 $\pm$ 0.52	4.50 $\pm$ 0.45
Tema Uygunluğu	4.67 $\pm$ 0.41	4.83 $\pm$ 0.38	4.67 $\pm$ 0.41	4.83 $\pm$ 0.38
Metin Türü Otantikliği	4.83 $\pm$ 0.38	4.67 $\pm$ 0.41	4.83 $\pm$ 0.38	4.67 $\pm$ 0.52
Dil Yapısı Kullanımı	3.83 $\pm$ 0.75	4.17 $\pm$ 0.60	4.00 $\pm$ 0.63	4.17 $\pm$ 0.58
Üslup Uygunluğu	4.67 $\pm$ 0.41	4.83 $\pm$ 0.38	4.83 $\pm$ 0.38	4.67 $\pm$ 0.41
İçerik Kalitesi ve Değer	4.50 $\pm$ 0.45	4.67 $\pm$ 0.41	4.50 $\pm$ 0.45	4.67 $\pm$ 0.41

Ortaokul A2+ seviyesine yönelik üretilen metinlerin değerlendirme sonuçları Tablo 7'de sunulmuştur. Yüksek düzeyde bir güvenilirliğe ($\alpha = .87$) sahip olan uzman değerlendirmeleri, modelin (ChatGPT-5) hedeflenen metinleri üretmede genel olarak çok başarılı olduğunu göstermektedir. Metinlerin, "Tema Uygunluğu" ($M_{ort} = 4.75$), "Metin Türü Otantikliği" ($M_{ort} = 4.75$) ve "Üslup Uygunluğu" ($M_{ort} = 4.75$) gibi ölçütlerde 5.00 tam puana yakın, "Tamamen Uygun" düzeyinde puanlar ($M \geq 4.67$) aldığı görülmektedir. "Hedef Kitle Uygunluğu" ($M_{ort} = 4.50$) ve "İçerik Kalitesi" ($M_{ort} = 4.58$) de benzer şekilde yüksek puanlanmıştır. Buna karşın, uzman değerlendirmelerinin en düşük ortalamayı "Dil Yapısı Kullanımı" ($M_{ort} = 4.04$) ölçütünde yoğunlaştırdığı tespit edilmiştir. Özellikle "Duyular/Duygular" temasında bu ölçütün ortalamasının ($M=3.83 \pm 0.75$) diğer ölçütlere kıyasla belirgin şekilde düşük kalması, modelin tematik ve biçimsel hedefleri mükemmel

karşılarken istenen özel A2+ dil yapılarının tamamını metne doğal bir şekilde dâhil etmede kısmen zorlandığını göstermektedir.

Tablo 8

Lise Seviyesi için Üretilen Blog Gönderisi Metinlerinin Değerlendirme Sonuçları

Kriter	Tema 1: DUYULAR/ DUYGULAR (M ± SD)	Tema 2: DOĞAYI KORUYALIM (M ± SD)	Tema 3: ZAMAN MAKİNESİ (M ± SD)	Tema 4: KENDİNİ KEŞFET (M ± SD)
Hedef Kitle Uygunluğu	4.67 ± 0.41	4.83 ± 0.38	4.83 ± 0.38	4.67 ± 0.41
Tema Uygunluğu	4.83 ± 0.38	4.83 ± 0.38	5.00 ± 0.00	4.83 ± 0.38
Metin Türü Otantikliği	4.83 ± 0.38	4.67 ± 0.41	5.00 ± 0.00	4.83 ± 0.38
Dil Yapısı Kullanımı	4.33 ± 0.52	4.00 ± 0.63	4.17 ± 0.58	4.17 ± 0.58
Üslup Uygunluğu	4.83 ± 0.38	4.83 ± 0.38	5.00 ± 0.00	4.67 ± 0.41
İçerik Kalitesi ve Değer	4.67 ± 0.41	4.83 ± 0.38	4.83 ± 0.38	4.67 ± 0.41

Lise A2+ seviyesi için üretilen metinlere ait uzman değerlendirmesi bulguları Tablo 8’de özetlenmiştir. Değerlendiriciler arası güvenilirliğin ($\alpha = .90$) ortaokul seviyesine göre daha da yüksek çıktığı bu kademede, modelin genel performansı uzmanlar tarafından çok olumlu değerlendirilmiştir. Özellikle “Zaman Makinesi” temasına yönelik üretilen metnin “Tema Uygunluğu” ($M=5.00 \pm 0.00$), “Metin Türü Otantikliği” ($M=5.00 \pm 0.00$) ve “Üslup Uygunluğu” ($M=5.00 \pm 0.00$) ölçütlerinde uzmanlardan tam puan alması modelin belirli bağlamlarda mükemmele yakın çıktılar üretebildiğini göstermektedir. Diğer temalarda da “Hedef Kitle Uygunluğu”, “Tema Uygunluğu” ve “İçerik Kalitesi” gibi ölçütlerin ortalamaları 4.67 ile 4.83 arasında yoğunlaşmıştır. Ortaokul bulgularıyla paralel olarak Lise seviyesindeki metinlerde de en düşük puan ortalamasına sahip olan ölçütün “Dil Yapısı Kullanımı” ($M_{ort} = 4.17$) olduğu görülmüştür. Bu bulgu, modelin kademeden bağımsız olarak tematik ve biçimsel talepleri karşılarken zorunlu dilsel kısıtlara uymada en çok zorlandığı alanı teyit etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Yabancılar Türkçe Öğretimi (YTÖ) alanı, YTÖP (MEB, 2025a) gibi standart programların hedefleri ile otantik, öğrenci merkezli materyal ihtiyacı arasında denge kurma zorluğuyla karşı karşıyadır. YTÖP’ün öğrenciyi “sosyal aktör” olarak görmesi, otantik dil kullanımı ve doğru kültürel temsili gerektirmesine rağmen bu tür materyallerin geliştirilmesi öğreticiler için zaman ve uzmanlık açısından zordur. Üretken yapay zekâ ve büyük dil modelleri, materyal kişiselleştirme ve çeşitlendirme gibi fırsatlar sunsa da (Herasymova, 2024) içerik doğruluğu, güvenilirliği, kültürel temsil ve etik sınırlar konusundaki belirsizlikler (Mthethwa vd., 2025, s. 6; Zhou & Huang, 2025, s. 230) önemli riskler taşımaktadır. Bu nedenle, ÜYZ’nin hedef dilin yabancı dil olarak öğretiminde etkin kullanımı, teknolojinin eğitsel hedefler doğrultusunda bilinçli yönlendirilmesini ve eğitimcilerin yapay zekâ okuryazarlığı ile etik farkındalıklarının artırılmasını gerektirmektedir (Saud, 2025; Son vd., 2023). Eğitimcilerin yalnızca bu teknolojilere yönelik değil, aynı zamanda bu araçların eğitimdeki etkileri hakkında da derin bir anlayış geliştirmeleri gereklidir. Özetle yapay zekânın yetiştirdiği yeni öğrenme ortamlarında başarılı olabilmek için öğreticilerin hem dijital

okuryazarlık hem de yapay zekâ okuryazarlığını geliştirmeleri öncelikli hedefler arasında yer almalıdır.

Bu çalışma, Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında YTÖP'ün (MEB, 2025a) A2+ düzeyi için otantik materyal ihtiyacını karşılamayı amaç edinmiştir. Yapay zekâ ve özellikle ÜYZ kullanımının, bu bağlamda nasıl yönlendirilmesi gerektiğine dair sistematik bir istem mühendisliği modelinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Geliştirilen sistematik istem mühendisliği modeli, öğrencilerin eğitsel niyetlerini ÜYZ sistemleriyle bütünleştirerek yapay zekâ çıktılarının hedef dil düzeyi, tema, metin türü ve biçim açısından uygunluğunu artırmayı hedeflemiştir.

Model, rol, hedef kitle, tema/bağlam, metin türü, dil yapısı kısıtları ve üslup gibi altı temel bileşene dayanmaktadır. Tasarım ve Geliştirme Araştırması yöntemi temelinde oluşturulan bu model, YTÖP (MEB, 2025a) A2+ düzeyinde otantik benzeri metin üretiminde uygulanmış ve test edilmiştir. Geliştirilen model kullanılarak üretilen metinlerin altı alan uzmanı tarafından 5'li Likert ölçeği üzerinden değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular, modelin geçerliğini nicel olarak destekler niteliktedir. Değerlendiriciler arası güvenilirlik analizi, hem ortaokul ($\alpha = .87$) hem de lise ($\alpha = .90$) metinleri için "yüksek" düzeyde bir uyum olduğunu göstermiş, bu da uzman yargılarının tutarlı ve güvenilir olduğunu kanıtlamıştır.

Araştırmanın üçüncü problem sorusuna yönelik bulgular, geliştirilen istem mühendisliği modelinin, "Tema Uygunluğu" (Ortaokul $M_{ort} = 4.75$; Lise $M_{ort} = 4.88$), "Metin Türü Otantikliği" (Ortaokul $M_{ort} = 4.75$; Lise $M_{ort} = 4.88$) ve "Üslup Uygunluğu" (Ortaokul $M_{ort} = 4.75$; Lise $M_{ort} = 4.81$) gibi biçimsel ve tematik ölçütlerde mükemmele yakın ($M > 4.75$) sonuçlar ürettiğini ortaya koymuştur. Bu durum, modelin programın tematik hedeflerini ve seçilen metin türünün otantik özelliklerini karşılama konusunda son derece başarılı olduğunu göstermektedir. Yabancı dil öğretiminde bu tür sistematik yaklaşımlar, öğrencilere özelleştirilmiş içerik üretme imkânı sunmakta ve öğretim sürecinin daha etkili ve verimli hâle gelmesini mümkün kılmaktadır (Banaz vd., 2023). Ayrıca bulgularda modelin tematik, biçimsel ve üslup açısından mükemmele yakın sonuçlar ($M > 4.50$) üretirken en çok zorlandığı alanın "Dil Yapısı Kullanımı" ($M_{ort} \approx 4.10$) olduğunu teyit edilmiştir.

Her iki kademede de "Dil Yapısı Kullanımı" ölçütünün diğerlerine kıyasla daha düşük puanlanması (Ortaokul: $M=4.04$, Lise: $M=4.17$), modelin özellikle A2+ düzeyine özgü bazı karmaşık dil yapılarını metne dâhil etmekte zorlandığını göstermektedir. Yapılan nitel incelemelerde, modelin geniş zaman ve sıklık zarfları ile temel bağlaçları (çünkü, ama) başarıyla kullandığı ancak zarf-fiil ekleri (-ıp, -erek, -meden) ve özellikle edilgen çatı gibi daha üst düzey yapıları ya tamamen göz ardı ettiği ya da bunları daha basit cümle yapılarıyla bir araya getirdiği (örneğin; zarf-fiil yerine iki ayrı cümle kurarak "ve" bağlacı kullanması) gözlemlenmiştir.

Bu durum, büyük dil modellerinin çalışma prensibi olan "istatistiksel olasılık" temelli metin üretimi ile açıklanabilir. Model, internet üzerindeki geniş veri havuzundan beslendiği için, belirli bir bağlamda en sık karşılaşılan, dolayısıyla en "doğal" ve "akıcı" duran yapıları tercih etme eğilimindedir. A2+ düzeyinde öğretilmesi hedeflenen bazı özel yapılar, günlük blog dili gibi samimi ve aktif bir üslupta doğal olarak daha az yer bulabilir. Dolayısıyla model, "Metin

Türü Otantikliği" ve "Üslup Uygunluğu"nu koruma ile "Zorunlu Dilsel Kısıtları" uygulama arasında bir denge kurmaya çalışırken önceliği metnin doğallığına vermiş görünmektedir. Bu bulgu, Aghdam ve diğerlerinin (2022) yapay zekânın yapılandırılmış dil çıktısı üretmedeki sınırlılıklarına dair tespitleriyle ve Can ve Katı'nın (2024) modellerin dil düzeylerindeki dalgalı performansına ilişkin bulgularıyla örtüşmektedir. Bu bağlamda, istem mühendisliği sürecinde dilsel kısıtların daha belirgin hale getirilmesi bu sınırlılığın aşılmasında etkili bir strateji olabilir. Bununla birlikte bu ortalama puanın "Uygun" seviyede olması ve uzmanların bu yapıların "doğal bir akış içinde" uyum sağladığını belirtmesi üretilen metinlerin yapısal anlamda büyük problemler taşımadığını ortaya koymaktadır.

Üretken yapay zekâ uygulamaları aracılığıyla zarf-fiiller, sıfat-fiiller, bağlaçlar ve zarflar gibi A2+ hedef dil yapılarının metinlerde organik biçimde yer alması sistematik istem oluşturmanın ÜYZ'nin dilsel çıktılarındaki doğruluğu ve tutarlılığı artırabileceğini göstermektedir (Zhou & Hou, 2024). Bu noktada sistematik bir yaklaşım sayesinde dil öğrenimi süreçlerinde karmaşık dil yapılarını sürece dâhil etmenin daha etkili bir yolu ortaya çıkmaktadır ve bu da dil öğretimi ve öğrenimi için büyük bir avantaj sunmaktadır (Park & Choo, 2024). Uzman değerlendirmeleri, modelin dil yapılarına doğal bir akış içinde yerleştirildiğini belirtmektedir ancak bu yerleşimin detaylarının niteliği ve ÜYZ'nin yetenekleriyle ilişkilendirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Nitekim bazı hedef yapıların tamamen kullanılmadığı veya anlamsal olarak benzer biçimlerle desteklenmediği de gözlemlenmiştir. Bu durum, ÜYZ modellerinin dil yapılarını yorumlama esnekliğine ve belirli dil yapılarının bağlama göre kullanım sıklığına işaret etmektedir. ÜYZ teknolojilerinin sağladığı süreklilik, her ne kadar birçok dil yapısının etkili bir şekilde bütüncül kullanımını sağlasa da bazı durumlarda dil yapısının ve kullanımlarının çeşitliliğinde eksiklikler yaratmaktadır (Aghdam vd., 2022). Dolayısıyla modelin çıktılarında görülen bu çeşitlilik, istemlerin daha sağlıklı bir hâle getirilmesi için değerli geri bildirimler sağlamaktadır.

Araştırmanın genel bulguları, sistematik istem mühendisliğinin ÜYZ potansiyel risklerini azaltarak onu etkin ve eğitsel olarak işlevsel bir araca dönüştürme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. İstem mühendisliğinin yapılandırılmış bir biçimde uygulanması, ÜYZ'nin potansiyel risklerini yöneterek etkin ve eğitsel bir araç hâline dönüştürülebileceğinin altı çizilmektedir (Deroncele-Acosta vd., 2024). Söz konusu yaklaşım, öğretmenlerin öğrenme süreçlerindeki rolünü pasif tüketici olmaktan çıkarıp dijital tasarımcı seviyesine yükseltmektedir. Bu durum, öğretmenlerin eğitim alanında hareket kabiliyetini artırmakta ve yapay zekânın, eğitim amaçlarını destekleyen destekleyici bir unsur olarak konumlanmasına zemin hazırlamaktadır.

Elde edilen bulgular, öğretmenlerin eğitim mimarı olarak rollerini güçlendirecek bir yazılım altyapısı sunması açısından önem taşımaktadır. Özellikle bu model, öğretmenlerin yapay zekâ okuryazarlığı ve dijital eğitim becerilerini geliştirmeleri için pratik bir çerçeve sunmakta; aynı zamanda ÜYZ'nin etik, eleştirel ve eğitim alanında kullanımını teşvik etmektedir (Park & Choo, 2024, s. 4). Öğretmenlerin dijital araçları eğitsel amaçlar doğrultusunda etkili ve bilinçli biçimde kullanmaya yönelik bilgi ve beceriler edinmesi, eğitim sürecinin niteliğinin yükselmesine anlamlı katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, yapay zekânın sunduğu imkânlardan hareketle yapılan analitik çıkarımlar, öğretim süreçlerinin zenginleştirilmesini destekleyecek

ve öğrencilerin daha derinlikli, bütüncül ve etkileşim temelli bir öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak tanıyacaktır.

Sistemik istem mühendisliği yalnızca öğretmenleri değil, aynı zamanda öğrencilere de eğitim süreçlerinde aktif rol üstlenmeleri için zemin hazırlamaktadır. Öğrenciler, yapay zekâ ile kurulan etkileşimler aracılığıyla daha özelleştirilmiş içerikler elde edebilir ve böylece bireysel öğrenme hedeflerine daha iyi ulaşma fırsatı bulabilirler. Bu durum, öğretim sürecinin kişiselleştirilmesi ve katılımcılığını artırmaktadır (Park & Choo, 2024, s. 4). Ayrıca, sistemik istem mühendisliğinin eğitmenlere sağladığı avantajları daha fazla açığa çıkarmak adına oluşturulan çerçeve, öğretmenlerin örnek olaylar ve pratik uygulamalar aracılığıyla yapay zekâ ile yürütülen etkileşimlerin etkilerini gözlemlemelerine olanak tanımaktadır. Bu süreçte, sürekli geri bildirim ve iyileştirme mekanizmalarının dâhil edilmesi, öğretim hedeflerine ulaşmada önemli bir etken olacaktır (Thinyan vd., 2025).

Öğretmenlerin ve öğrencilerin yapay zekâ ile nasıl öğrenebileceğine dair daha fazla bilgiye ulaşabilmesi için alan yazınında çeşitli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuç olarak sistemik istem mühendisliği uygulamaları, eğitim alanında hem öğretici hem de öğrenci katılımını öne çıkaran ve bireyselleştirilmiş öğretim süreçlerini mümkün kılan bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin yapay zekâyı etkin ve sorumlu bir biçimde yönlendirebilmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması, eğitim sisteminin etkinliğini artırma hedefinin gerçekleştirilmesi için kritik öneme sahiptir (Liu, 2025). Bununla birlikte, çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır.

Modelin diğer dil düzeylerinde ve farklı metin türlerinde ne ölçüde etkin olabileceği belirsizdir. Ayrıca, modelin başarısı yalnızca uzman değerlendirmelerine dayanmaktadır. Öğrenci etkileşimi, öğrenme çıktıları ve motivasyon üzerindeki doğrudan etkiler deneysel olarak test edilmemiştir. Üretilen metinlerin sınıf içi uygulamalardaki kullanılabilirliği ve öğrencilerin anlama becerilerine, üretkenlik düzeylerine, kültürel farkındalıklarına etkisi gelecekteki araştırmalarda derinlemesine incelenmelidir. Ek olarak modelin yalnızca ChatGPT-5 platformu üzerinde test edilmiş olması elde edilen bulguların diğer ÜYZ platformlarına genellenebilirliğini sınırlamaktadır.

Sınırlılıklar ışığında, gelecekteki araştırmalar için şu yönelimler önerilmektedir:

- Farklı dil düzeyleri ve metin türleri için modelin genişletilmesi,
- Çeşitli istem stratejilerinin test edilmesi,
- Deneysel çalışmalarla öğrenme süreçlerine etkisinin incelenmesi,
- Öğrencilerin anlama, yazma ve kelime edinimi üzerindeki değişimlerin deneysel olarak ölçülmesi,
- Öğretmen yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik mesleki eğitim programlarının tasarlanması,
- Öğreticilerin istem tasarımı, doğruluk kontrolü, etik kullanım ve eleştirel değerlendirme becerilerinin güçlendirilmesi,
- Platformlar arası karşılaştırmalı analizlerin yapılması,

- Farklı ÜYZ sistemlerinin dil yapısı doğruluğu, kültürel duyarlılığı, üretim hızı ve maliyeti açısından değerlendirilmesi,
- Kültürel bağlam ve değerler eğitimi açısından ÜYZ'nin üretimindeki potansiyel yanlışlıkların sistematik olarak incelenmesi ve Türk kültürünü doğru temsil eden kapsayıcı istem stratejilerinin geliştirilmesi.

Sonuç olarak bu çalışma, üretken yapay zekâ teknolojilerinin Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında eğitsel hedeflere hizmet eden, kültürel olarak duyarlı ve otantik materyal üretimini destekleyen güçlü bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Geliştirilen yapay zekâ modelinin öğrencilere zaman kazandıran, içerik çeşitliliğini artıran ve müfredat hedeflerine uygun metinler üretmede sistematik bir yol sunduğu bulunmuştur. Ancak ÜYZ'nin dil öğretimi alanındaki potansiyelinin tam olarak gerçekleştirilebilmesi için insan uzmanlığı, eğitsel bilinç ve etik farkındalıkla bütünleşmiş sürekli bir iyileştirme döngüsüne ihtiyaç vardır (Wei, 2023). Bu modelin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin yapay zekâ okuryazarlığına sahip olmaları ve bu tür teknolojileri nasıl yönlendirecekleri konusunda eğitim almaları gerekmektedir.

Öğretmenler, öğrencilere daha iyi destek sağlayabilmek için geleneksel öğretim yöntemleri ile yeni teknolojilerin bütünleştirilmesini dikkate almalıdır (Arabshahi vd., 2024). Bununla birlikte ÜYZ'nin uygulamaları sırasında karşılaşılabilecek etik sorunların ve kültürel nesnelliğin dikkate alınması, eğitsel uygulamaların sadece teknolojiye değil, aynı zamanda öğrenenlerin ihtiyaç ve bağlamına uygun olmasını sağlayacaktır (Muslimin vd., 2024). Bu doğrultuda, yabancılar Türkçe öğretimi alanında geliştirilecek olan yeni araştırmaların, hem öğretmen eğitimine hem de dijital pedagojiye katkı sağlaması beklenmektedir. Bu tür araştırmalar, teknolojinin öğrenme hedeflerine hizmet eden insancıl bir çerçevede kullanılmasını mümkün kılacaktır.

Kaynakça

- AEPD-EDPS. (2022). *Misunderstandings about machine learning*. Web: https://www.edps.europa.eu/system/files/2022-09/22-09-20_10-misunderstandings-on-machine-learning_en.pdf adresinden 3 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Aghdam, B. A., Saeidi, M., & Farrokhi, F. (2022). Processing instruction with structured/unstructured output: Does it make any changes in automatic/non-automatic explicit grammar knowledge? *Language Teaching Research*, 29(6), 2607–2635. <https://doi.org/10.1177/13621688221114451>
- Agzamxanova, G., & Golovko, Y. (2025). How AI tools can support English writing development. *Educator Insights: Journal of Teaching Theory and Practice*, 1(3), 27–33.
- Arabshahi, M., Kafi, Z., Krummacker, D., & Schotten, H. D. (2024). Pattern recognition of EFL university students' online behaviors through data science: Any investment on English language components or skills? *Indonesian Journal of EFL and Linguistics*, 9(1), 99–113. <https://doi.org/10.21462/ijeft.v9i1.758>

- Azahar, R. (2025). The role of artificial intelligence in the future of the teaching profession: analysis of competencies, challenges, and development directions. *Lembaran Ilmu Kependidikan*, 54(2), 258-298. <https://doi.org/10.15294/lik.v54i2.32452>
- Banaz, E., Özgen, A., Avşar, A. ve Demirel, O. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretmen/öğreticileri ile ilgili hazırlanan makalelerin araştırma eğilimleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi* 5(2), 265-285. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.57>
- Can, U. ve Katı, T. N. (2024). Yapay zekâ ile üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 538-569. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1415303>
- Castro, G., Chiappe, A., Rodriguez, D., & Sepúlveda, F. (2024). Harnessing ai for education 4.0: drivers of personalized learning. *The Electronic Journal of E-Learning*, 22(5), 01-14. <https://doi.org/10.34190/ejel.22.5.3467>
- Çakır, M. ve İnal, E. (2024). Yabancı dil derslerinde erek dil üzerinden yapılan kültürlerarası etkileşimler. *International Journal of Language Literature and Culture Researches*, 7(1), 33-44. <https://doi.org/10.37999/udekad.1390496>
- Çer, E. (2016). Türkçe öğretiminde çocuğa görelilik ilkesine uygun edebiyat yapıtlarının önemi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1399-1410. doi: <http://doi.org/10.17051/io.2016.22814>
- Çetin, M. ve Baklavacı, G. Y. (2024). Endüstri 4.0 perspektifinde yapay zekânın eğitimde uygulanabilirliği ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 7(14), 1-21. <https://doi.org/10.55830/tje.1404165>
- Demirel, A. ve Yalçın, Ç. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin başarılarını etkileyen unsurlar üzerine öğretici görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 22-43. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1009035>
- Deroncele-Acosta, A., Bellido-Valdiviezo, O., Sánchez-Trujillo, M. de los Á., Palacios-Núñez, M. L., Rueda-Garcés, H., & Brito-Garcías, J. G. (2024). Ten essential pillars in artificial intelligence for university science education: A scoping review. *SAGE Open*, 14(3), 1-19. <https://doi.org/10.1177/21582440241272016>
- Eriçok, B., Karataş, F. ve Yüce, E. (2024). Öğretmen adaylarının yapay zekaya (yz) ilişkin metafor algıları. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(2), 607-630. <https://doi.org/10.33400/kuje.1511500>
- Fekete, A. (2023). The impact of language socialization on the linguacultural and motivational profiles of multilingual learners. *Linguo Didáctica*, 2, 70-88. <https://doi.org/10.33776/linguodidactica.v2.7905>
- Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching*, 40(2), 97-118. <https://doi.org/10.1017/S0261444807004144>

- Godwin-Jones, R. (2024). Distributed agency in language learning and teaching through generative AI. *Language Learning & Technology*, 28(2), 5–31. <https://hdl.handle.net/10125/73570>
- Herasymova, O. (2024). The transformative impact of artificial intelligence on foreign language teaching: Challenges and opportunities. *Intelligence Personality Civilization*, 2(29), 5–12. <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2024-29-2-5-12>
- Heston, T. F., & Khun, C. (2023). Prompt engineering in medical education. *International Medical Education*, 2(3), 198-205.
- Hwang, Y., Lee, J. H., & Shin, D. (2023). What is prompt literacy? An exploratory study of language learners' development of new literacy skill using generative AI. *arXiv preprint*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.05373>
- Kocayanak, D. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(1), 507-530. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1228869>
- Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.
- Krippendorff, K. (1995). On the reliability of unitizing continuous data. *Sociological Methodology*, 4(2), 47–76. <https://doi.org/10.2307/271061>
- Leeman, Y., & Wardekker, W. (2011). Redesigning vocational education: The possibilities of design-based research. *Journal of Curriculum Studies*, 43(3), 313–331. <https://doi.org/10.1080/00220272.2011.557838>
- Li, X. (2024). Theoretical and empirical research on foreign language anxiety and foreign language enjoyment in sla. *International Journal of Education and Humanities*, 15(3), 343-347. <https://doi.org/10.54097/sdg23s94>
- Liu, Z. (2025). Reinforcement learning for prompt optimization in language models: A comprehensive survey of methods, representations, and evaluation challenges. *ICCK Transactions on Emerging Topics in Artificial Intelligence*, 2(4), 173. <https://doi.org/10.62762/tetai.2025.790504>
- Marcos, L. (2025). A Narrative Review on Artificial Intelligence in Education: Transforming Teaching, Learning, and Assessment. *Preprints*. <https://doi.org/10.20944/preprints202505.0414.v1>
- McKenney, S., & Reeves, T. C. (2013). Educational design research. In *Handbook of research on educational communications and technology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3185-5>
- MEB. (2025a). *Yabancılar Türkçe öğretimi programı (A1 öncesi, A1, A2, A2+ ve B1 düzeyleri)*. Web: https://piktes.gov.tr/Dosyalar/Materyal/YT%C3%96P-M_M2025.pdf adresinden 3 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2025b). *Yapay zekâ ve eğitim: Öğretmenler için uygulamalı prompt mühendisliği ve üretken araçlarla yenilikçi öğrenme stratejileri*. Web:

https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_07/01154003_yz_promptrehberi.pdf adresinden 3 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.

- Meskó, B. (2023). Prompt engineering as an important emerging skill for medical professionals: Tutorial. *Journal of Medical Internet Research*, 25, 1-6. <https://doi.org/10.2196/50638>
- Mthethwa, P., Hlatshwayo, S., & Sibandze, N. (2025). A survey on artificial intelligence role in transforming English language teaching. *Journal of Research in Education and Pedagogy*, 2(3), 435–446. <https://doi.org/10.70232/jrep.v2i3.78>
- Muslimin, A. I., Mukminatien, N., & Maria, I. F. (2024). Evaluating CAMI AI across SMART stages: Students' achievement and perceptions in EFL writing instruction. *Online Learning*, 28(2), 1-19. <https://doi.org/10.24059/olj.v28i2.4246>
- Ng, D. T. K., Wu, W., Leung, J. K. L., Chiu, T. K. F., & Chu, S. K. W. (2023). Design and validation of the ai literacy questionnaire: the affective, behavioural, cognitive and ethical approach. *British Journal of Educational Technology*, 55(3), 1082-1104. <https://doi.org/10.1111/bjet.13411>
- Park, J., & Choo, S. (2024). Generative AI prompt engineering for educators: Practical strategies. *Journal of Special Education Technology*, 40(3), 411–417. <https://doi.org/10.1177/01626434241298954>
- Pratiwi, H., Riwanda, A., Hasruddin, H., Sujarwo, S., & Syamsudin, A. (2025). Transforming learning or creating dependency teachers perspectives and barriers to ai integration in education. *Journal of Pedagogical Research*, 9(2), 127-142. <https://doi.org/10.33902/jpr.202531677>
- Pujeda, J. (2023). A systematic review on teachers' digital competencies on the adoption of artificial intelligence in enhancing learning experiences. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 7(12), 373-383. <https://doi.org/10.47772/ijriss.2023.7012031>
- Rasul, T., Nair, S., Kalendra, D., Robin, M., de Oliveira Santini, F., Ladeira, W. J., & Heathcote, L. (2023). The role of ChatGPT in higher education: Benefits, challenges, and future research directions. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 6(1), 41–56. <https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.1.29>
- Saud, D. S. (2025). Generative AI in English language teaching: Opportunities and challenges. *Journal of Jayaprithvi Multiple Campus*, 1, 44–59. <https://doi.org/10.3126/jjmc2.v1i1.81437>
- Son, J., Ružić, N. K., & Philpott, A. (2023). Artificial intelligence technologies and applications for language learning and teaching. *Journal of China Computer-Assisted Language Learning*, 5(1), 94–112. <https://doi.org/10.1515/jccall-2023-0015>
- Sönmez, L. L. G. H. ve Ekmekçi, P. (2025). Türkçe öğretmenlerinin derste yapay zekâ araçlarını tercih etme durumlarının incelenmesi (Muş örneği). *Asya Studies*, 9(33), 121-140. <https://doi.org/10.31455/asya.1741479>

- Su, Y., Lin, Y., & Lai, C. (2023). Collaborating with ChatGPT in argumentative writing classrooms. *Assessing Writing*, 57, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100752>
- Thinyan, K. A., Wohaibi, M. A., & Shehri, A. A. (2025). Prompt engineering methodology. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 10(4), 1278–1282. <https://doi.org/10.38124/ijisrt/25apr602>
- Thorne, S. L. (2024). Generative artificial intelligence, co-evolution, and language education. *Modern Language Journal*, 108(2), 567-572. <https://doi.org/10.1111/modl.12932>
- Tondeur, J., Howard, S., Zanten, M., Gorissen, P., Neut, I., Uerz, D., & Kral, M. (2023). The hedicom framework: higher education teachers' digital competencies for the future. *Educational Technology Research and Development*, 71(1), 33-53. <https://doi.org/10.1007/s11423-023-10193-5>
- Türkben, T. ve Temizyürek, F. (2024). Türkçe öğretiminde yazınsal nitelikli metinlerin önemi: Bir olgubilim çalışması. *International Journal of Language Academy*, 33, 01-15.
- UNESCO. (2023). *Eğitim ve araştırmada üretken yapay zekâ kılavuzu*. Web: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000390842> adresinden 3 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Ungan, S. ve Buçan, B. (2022). 2019 Türkçe dersi öğretim programı'nın 21. yüzyıl becerilerinden yaratıcılık ve üretkenlik becerilerine teşvik yönünden incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(1), 46-64. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.971439>
- Walter, Y. (2024). Embracing the future of Artificial Intelligence in the classroom: the relevance of AI literacy, prompt engineering, and critical thinking in modern education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 21(1), 1-29.
- Wei, L. (2023). Artificial intelligence in language instruction: Impact on English learning achievement, L2 motivation, and self-regulated learning. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1261955>
- Yıldırım, D. ve Karagöl, E. (2025). Türkçe öğretmeni adaylarının gözünden yapay zekâ teknolojileri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(46), 654-672. <https://doi.org/10.35675/befdergi.1605113>
- Zhang, P., & Tur, G. (2024). A systematic review of ChatGPT use in K–12 education. *European Journal of Education*, 59(2), 1-22. <https://doi.org/10.1111/ejed.12599>
- Zhou, C., & Hou, F. (2024). Can AI empower L2 education? Exploring its influence on the behavioural, cognitive and emotional engagement of EFL teachers and language learners. *European Journal of Education*, 59(4). <https://doi.org/10.1111/ejed.12750>
- Zhou, L., & Huang, Y. (2025). A study on the “three-stage” blended teaching model of ideological and political education in college foreign language courses empowered by

generative AI. *Contemporary Education Frontiers*, 3(5), 227–232.
<https://doi.org/10.18063/cef.v3i5.1208>

Zileli, E. N. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde ChatGPT örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 42–51.
<https://doi.org/10.47770/ukmead.1296013>

Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. yazar katkı oranı: %100
Çıkar Çatışması Beyanı: Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.
Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde belirtilen kurallara uyulduğunu, “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler”e dayalı hiçbir işlem yapılmadığını ve etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarına ait olduğunu beyan ederim.
Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.
Etik Kurul İzni Beyanı: Araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.
Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.
Yapay Zekâ Kullanımı Beyanı: Bu çalışmada, geliştirilen modelin sınanması amacıyla A2+ düzeyi temalarına yönelik örnek “blog gönderisi” metinleri araştırma materyali olarak ChatGPT-5 aracılığıyla üretilmiştir. Bunun dışında makalenin akademik yazım sürecinde ve raporlaştırılmasında yapay zekâ desteği alınmadığını beyan ederim.
Telif Hakları Beyanı: “Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi”nde yayımlanan çalışmalar Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Extended Abstract

The field of Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL) faces a persistent challenge in aligning the standardized objectives of the Ministry of National Education's 2025 Curriculum for Teaching Turkish as a Foreign Language (CTTFL) with the need for authentic, engaging and context-sensitive instructional materials. Although CTTFL positions learners as “social actors” and emphasizes authentic language use, meaningful communication and culturally sensitive content, teachers frequently struggle to find or create texts that are simultaneously level-appropriate, pedagogically aligned and appealing to A2+ learners. Producing materials that reflect program themes, incorporate required linguistic structures and maintain authenticity demands both pedagogical expertise and significant time. Responding to this need, the present study aims to develop and validate a systematic prompt-engineering model that transforms CTTFL A2+ outcomes into machine-readable commands for generative artificial intelligence (AI), particularly large language models (LLMs). The objective is to establish a reproducible framework that enables teachers to generate authentic-like blog texts aligned with CTTFL's thematic, linguistic and structural requirements, positioning AI as a teacher-guided educational tool rather than an autonomous text producer.

The study adopts a Design and Development Research (DDR) framework, which supports the creation, implementation and refinement of innovative educational tools through iterative cycles of analysis, design, development and evaluation. In the analysis phase, CTTFL was examined in depth for the A2+ proficiency band across lower- and upper-secondary schooling. Program components were coded under three principal categories: (i) themes, (ii) text types and (iii) linguistic structures. Although the curriculum lists 29 text types across informative, narrative and poetic genres, a methodological decision was made—consistent with the logic of DDR—to focus on a single text type during the model's initial validation. Expert consultation identified the blog post as the most appropriate genre for A2+ learners due to its communicative relevance, thematic flexibility and strong potential for authentic language use.

Based on this analysis, the design phase involved constructing a multi-component prompt-engineering model informed by existing frameworks and expert input. The resulting model consists of six core elements: role, target audience, theme/context, text type, linguistic constraints and style. These elements collectively guide the generative process by specifying the AI's assumed identity, defining the learner profile, anchoring production in YTÖP themes, imposing explicit structural and genre constraints, ensuring the inclusion of required A2+ linguistic targets and maintaining a coherent and appropriate communicative tone.

During the development and implementation phase, the model was applied using OpenAI's ChatGPT-5 system. Using the same underlying prompt structure, multiple blog posts were generated for the first four A2+ themes at both lower- and upper-secondary levels. The model was tested repeatedly by introducing varied thematic inputs and constraint configurations to assess its responsiveness and stability. A Text Evaluation Checklist—constructed based on A2+ outcomes and relevant literature—was used to evaluate the generated texts. Six field experts rated each text using a 5-point Likert scale across five dimensions: thematic

appropriateness, fulfilment of linguistic targets, genre appropriateness, level appropriateness and semantic coherence and naturalness. Krippendorff's alpha (α) was calculated to determine inter-rater reliability.

The findings show that the proposed model effectively enabled the LLM to generate texts that experts evaluated as highly appropriate in most categories. For the lower-secondary A2+ texts, Krippendorff's alpha was $\alpha = .87$, indicating strong agreement. For the upper-secondary texts, alpha increased to $\alpha = .90$, indicating very strong inter-rater reliability. Across both levels, thematic appropriateness, genre authenticity and style appropriateness consistently received near-maximum average scores (approximately 4.75–4.88). Likewise, target audience appropriateness and content quality were rated positively (approximately 4.50–4.83). The only dimension that received comparatively lower—though still clearly positive—scores was fulfilment of linguistic targets (approximately 4.04–4.17). This suggests that the model is particularly successful at ensuring thematic, structural and stylistic alignment, but that fully guaranteeing the natural and exhaustive integration of multiple specific grammatical structures remains more challenging for the AI. Nevertheless, the ratings remain within the “appropriate” range, indicating that linguistic deviations were limited and did not undermine overall text quality.

The study's limitations arise from its scope and methodological structure. The model was tested solely at the A2+ level, focused on one text type (blog posts) and was evaluated through a single generative AI platform (ChatGPT-5), which restricts the generalisability of findings to other proficiency levels, genres or AI systems. In addition, the evaluation relied exclusively on expert judgement, without empirical data from learners on comprehension, production or motivation. Future research should therefore extend the model to additional levels and genres, test alternative prompt strategies, incorporate controlled experiments to measure learner outcomes and conduct cross-platform analyses to compare linguistic accuracy, cultural sensitivity, generation speed and resource requirements.

Despite these limitations, the study contributes significantly to the emerging literature on AI-supported language education by demonstrating that structured prompt engineering can serve as a pedagogically meaningful interface between curriculum requirements and the generative capacities of AI systems. By operationalizing role, audience, theme, genre, linguistic constraints and style in a systematic manner, the model equips teachers with a practical method for producing authentic-like, culturally sensitive and level-appropriate texts aligned with CTTFL descriptors. This approach empowers teachers to act as “digital learning designers” who critically guide, monitor and refine AI outputs, strengthening their AI literacy, ethical awareness and evaluative judgement. At the classroom level, the model offers a reproducible mechanism for creating personalised and engaging texts that teachers can adapt and contextualise, thereby enhancing learner motivation and participation. Conceptualizing prompt engineering as a pedagogical competence provides a valuable contribution to research and practice, offering an empirically grounded framework for educators, curriculum designers and policymakers seeking to integrate generative AI responsibly and effectively into foreign language education.